

HRVATSKA RIEČ

Predplatna ciena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasnjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazlike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para petit redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unapried plate. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redku. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Nepoštena rabota.

Pravaštvo i pravaška stranka u Dalmaciji omeši su dosad onima, koji su od politike pravili svoju podvornicu, po kojoj ni sijali ni orali, ni kopali, man' badava plodine pobirali, već dosta snova. Razumljivo je zato, da se proti strani prava sa one strane diže bezdušna hajka, bez izbira sredstava, jer bi se htjelo pravaše maknuti, da ne bude kontrole, da ne bude glasa savjesti, da ne bude oporbe, koja brani i političko i privatno poštenje, a proti mešetarija i špekulantima, koji politiziraju u pravcu interesa pojedinih predjelnih malih „dinastija“ i „familija“. Radi djelovanja pravaša, kojim oni otkrivaju truli gnijez u stanovitim krugovima, daga se na njih kuka i motika. Poduzimlje se sve, da bi im se noga podmetnula. Među ovakove jalne pokušaje spada i pisanje glasila dra. Čingrije, „Crvene Hrvatske“, koja u pomanjkanju drugih argumetna hoće sada da pravaštvo luči u dvie različne vrsti.

„Crvena Hrvatska“ htjela je insinuirati. Međutim toga nije postigla, nego je samo dokazala svoju nespretnost i prozornost njezinih namjera. Sladkogorkim riečima osvrće se na prvo doba pravaštva i veli, da je onda stranka prava bila idealna stranka, sinonim narodnog radikalizma, koja je trpila progone i nepravde. No, veli „Crvena Hrvatska“, današnje pravaštvo se promienulo, preobrazilo se u skutočnošću. I veli, da je pravaštvo postalo neke ruke filijalkom državnih ureda. Da je „C. H.“ samo časnom promislila na svoju prošlost, na prošlost svojih gospodara i nadahntelja i svoje stranke, bila bi se triput predomislija, prije no bi onakova što rekla. Jer zbija upada i prevuč jako u oči ova činjenica: dok je pravaštvo u Dalmaciji, po riečima „C. H.“ bilo simpatično, dok je ono predstavljalo narodni radikalizam i dok je ono podnosilo sa strane vlasti progone, onda baš je stranka „C. H.“, a s njom i njezini gospodari, bila desna ruka vlastima u tim progonojima. Prošlost gospode oko „Crvene Hrvatske“ sva je protkana najžučljivijim makinacijama proti pravaštvu i onda kada je ovo bilo nosiocem narodnog radikalizma. Oni oko „C. H.“ i onda su pravašima iz petnih žila radili o glavu. Od onda pak do danas, uvijek se je isto događalo. Dalmacija ima 50 godina ustavnog života. Kroz to doba su današnji i bivši utvaraši po čeu svome razpolagali zemljom i oblastima. A stranka prava od 1895. stupila je odlučno u izbornu borbu. I opazilo se je jedno: kako ju se mrzilo u njenom početku, onako ju se progoni i dandanas. Licumjerje je dakle, kada „C. H.“ govori o nekim svojim simpatijama prama pravaštvu, je ona i njezini gospodari bili uvijek najzadriji protivnici njegovi — dapače smrtni i neljalni neprijatelji. Razlika u ondašnjem

pravaštvu i današnjem, koju „C. H.“ hoće da izmili, ne postoji. Ono je uvijek ostalo isto. A što se tiče insinucije onog lista, da pravaštvo podupiru oblasti, dovoljno nam je još jednom spomenuti Makarsku, Šibenik, Gornje Primorje itd. Ta vlada podpisuje utvarašima sve ono što oni traže proti strani prava, ne paziči na pravicu, poštenje, javni moral i nepristranost. Međutim utvaraški dominiji, za koje bi se htio novi Herkules, da ih očisti od pustog blata i gljiba, koji se u njima taloži, stoje nelaknuti. A ipak se koješto doznae i čuka.

Perfidija „C. H.“ nije mogla ostati no perfidijom i to onako prostom, kakav je cilj, koji su htjeli polučiti onim podmetanjem. Da nema vlade, davno bi Utvara bila u zraku.

Odkad postoji stranka prava njezini protivnici su skovali bezbroj makinacija, da bi ju uništili. Ne uspiješe, jer pravaštvo još jedino diže čisti barjak, neokaljanu zastavu hrvatstva nikakovim prljavštinama. Među te manikacije proti pravaštvu spada i zadnji pokušaj dra. Smoldaka. Pred ove občinske izbore izišo je nekom akcijom, koja bi imala biti posrednikom između raznih stranaka, da se izbori sporazumno obave. U tu svrhu napisao je članak u „Slobodi“ i poslao pozive predsjedniku Utvare, stranke prava i dru. Baljku, kao Srbinu, da bi došli na dogovor.

Dr. Smoldaka bi naime htio, da ovi občinski izbori ne budu politički, no čisto administrativni. Nije nam nužno dokazivati, kako su navodi dra. Smoldake smiešni. Ta od početka ustava do danas občinski izbori bili su oni na kojim su se stranke mjerile. Narodna stranka je na temelju toga postala ono, što nije zaslužila. Sada bi dr. Smoldaka htio biti golubče sa maslinovom grančicom, on, koji nije propustio jedne občine, jedne uprave občinske, a da ju ne izgrdi i ne ocni onako, kako to samo njegove „Slobode“ umiju. Zato nam se čini nemoralnim, da dr. Smoldaka unosi tobože mir, kad je zasjao razdor, gdjegod je dobro. A i sama svrha tog njegovog djelovanja nije najčistija, jer bi ovim putem htio dobiti ono, što inače nije mogao. Držovitost pak i bezobrazluk je pozivati dandanas pravaše na ne-kakove suradnje, na neke kompromise, kad se dosad sve mimo njih, bez njih i protiv njih radilo. Dok pravaši nisu ojačali, dotle se za njih ni pitalo nije, a sada, kada je strah već počeo potresivati nečijim kostima i kad se vidilo, da ni gruba sila i bezakonne ne pomažu, pokušali su lukavstvom, makinacijom, prevarom. Sada, kada se mnogim tresu temelji, htjelo bi se stranku prava, koju su baš oni u zadnje doba stavili van zakona, izigrati i ovakovim smicalicama. Zašto to? Da se nekojima sačuvaju „podvornice“, jer svojom moći nisu ih

kadri više održati, a dr. Smoldaka, da lukavo utruče po gdjejde koji svoj upljukav, da truje, kada ne može to jakošću svoje stranke postići.

Mi ne znamo, što će naša stranka odlučiti u pogledu ovog pokušaja, no uzevši u obzir našu prošlost, borbe stranke prava i nepoštenje te neljalnost, proti kojemu se je vječno morala boriti, mislimo, da ona nema više što tražiti u društvu onih, koji ju pozivlju samo onda, kada ju hoće da izrabe i kada hoće da njezinom pomoću održe nešto, što sami ne bi mogli.

Trializam pred austrijskom delegacijom.

U ponedjeljnoj sjednici austrijske delegacije započela je razprava o proračunu za Bosnu i Hercegovinu.

Prvi je uzeo rieč del. dr. Tresić-Pavičić, koji je govorio o tom, kako i Herceg-Bosna mora biti zastupana u delegaciji.

Govori potanko o željezničkom pitanju i traži što prije izgradnju željeznice Aržano-Bugojno. Veli, da željeznica preko Like može biti korisna tome kraju i Rieci, nu za Bosnu i Dalmaciju ne će imati nikakove važnosti. Treba sagraditi prugu dolinom Une ili Save, od Novoga do Knina, koja će biti od silne koristi za Bosnu i Dalmaciju. Zahtjeva dogradnju pruge Jajce-Banja Luka. Upozoruje delegacije, da Magjari hoće, da grade izključivo u svoju korist, prugu Brčka-Zvornik-Tuzla-Bjelina, dočim u bosanskom interesu stoji, da se gradi pruga Brčka-Bjelina-Ugljevik-Tuzla. Spočitava austrijskoj vladi podpunu nehai i neznanje željezničke politike u Bosni i Hercegovini, koje su posvema izručene Magjarima. Obara se na osnovu, da se u Kleku osnuje trgovačka luka. To bi značilo financijalnu propast Bosne. Bosna, ili rimska Dalmacija, ima svoj emporijum u Spljetu, a Rimljani su uzor trgovačke politike i znali su, što rade, kada Solin odabraše za dalmatinski (bosanski) emporijum. Obara se na magjarizaciju Bosne. Tuži se, što se hrvatski činovnici umirovljavu, a na njihovo mjesto postavljaju Magjari, koji danas imadu 14 kotarskih predstojnika, dočim Hrvati samo četiri. Magjari već dižu u Bosni pučke škole, izdavaju svoj list „Bosnyak Hirlap“, koji vojuje za ugarsko državno pravo na Bosnu. I poniemčvanje ide uzpored.

Zastupnik Oberleitner je navatio u odboru na trijalističku ideju, a da posla ne razumije. Ne čudi se njemu, koliko zastupniku Kramaržu, koji je izjavu srbskog kluba u bosanskom saboru nazvao mudrim državničkim korakom. Kramarž bi bolje učinio, da se u naše poslove

ne pača. Mi ne trebamo njegove pomoći, ali barem neka naše poslove ne kvari. Ni sami Srbi ne će biti zahvalni za njegov govor, kada hvali Burianovu upravu i kaže, da je promienio Kallayev pravac. Izjava srbskog kluba bila je jedna velika pogreška, koju će oni skupo okajati, kada jednom uvide, da je dualizam ubitačan ne samo za Hrvate, nego i za Srbe. Sada nije bilo vrijeme za takovu izjavu, jer pitanje trializma nije aktuлно. Nitko ih za mnjenje nije pitao, niti su Hrvati to pitanje potakli. Srbi su nasjeli politici Magjara i Niemaca. Nevjerojatno je, da Srbi mogu hvaliti dualizam, pod kojim njihova braća u Ugarskoj listom prodaju, a slabo je i Hrvatskoj i Dalmaciji. Ni Bosni, u njoj ne cvatu ruže. Ne može se razumjeti, da kupe ostatke posjećenih šuma za ogriev. Iznosi pitanje prava paš dalmatinskih pastira na bosanskoj medji i žestoko se obara na austrijsku vladu, što ne zna energično braniti interese i prava svojih podanika.

Zahtjeva od zajedničkog ministra financija da od firme Steinbeiss izposluje, neka jeftinije prodaje drva u Dalmaciji i neka bosanskim seljacima dozvoljava, da kupe ostatke posjećenih šuma za ogriev. Iznosi pitanje prava paš dalmatinskih pastira na bosanskoj medji i žestoko se obara na austrijsku vladu, što ne zna energično braniti interese i prava svojih podanika.

Iza dra. Tresića ustao je del. Goll, koji izliče veliku važnost aneksije Bosne, kojoj s austrijske strane nije dano nikakvo obrazloženje, dočim s magjarske strane navadalo se pravo kraja Ugarske na tu zemlju. Poviest dokazuje, da ako je Ugarska imala kakvih veza sa Bosnom, bilo je to preko Hrvatske. Teze nisu bile jake, nego intrigirajuće. Hrvatski ban, koji nije činovnik ugarskoga kralja, imao je izravnih odnošaja i veza sa knezovima u Bosni, dočim ugarski kralj nije nikada izravno občio s Bosnom. Sada taj svoj položaj Ugarska izrabljuje i poziva se na svoje pravo prema Bosni. Bude li se bosansko pitanje riešavalo, u Austriji će se nečkaiti, da ju prime navadajući (s njemačke strane), da je i onako odviše Slavena u Austriji, pa pošto se Bosnu ne može opt dati Turskoj, dati će ju susjedi Ugarskoj, neka se ona s njom nateče. O ustavu u Bosni govori malo obširnije.

Del. Oberleitner je za održanje „status quo“ u državnom pogledu, protivče se priključenju Bosne Ugarskoj, kao što i ostvarenju trializma.

Senzaciju je pobudio govor del. kneza Schwarzenberga, koji je rekao: Razne izjave

G. Segantini

u svojim probranim spism i pismima.

Istina je baš, da idejal izvan naravnoga ne možemo imati trajna života, ali istinito bez nekog idejala jest realnost bez života.

Djelo umjetno može se u samo živom obliku prikazati. Pri tome se umjetnik koji stvara otkriva ili personalno čustvo stvara ili čuljivi život Prirode.

... Liepo u naravi ne postoji nego kao naša ideja. Svaki dan vidimo gdje čeljad prolazi pokraj istih prirodnih ljepota, a sasvim različito prima utiske. U tim dojmovima nalaze se stepeni neizmernih gradacija: od strahote do odvratnosti, do nehaijsva, do milote, do uznesenja. Iz toga možemo zaključiti, da liepo u prirodi postoji, jer ga mi vidimo i čutimo, a način i mjera čustvovanja u razmjeru su sa našom duševnom moći.

Umjetnost mora otkrivati nova uzbudjenja u duši njezinih pristaša. Umjetnost, koja ostavlja gledaoca nehaijnim, nema razloga da postoji.

Dok umjetnik izvadja radnju, poigravaju vatreno u njemu sve žile. On ima pred sobom idealnu objeju, da mu se namisao ne razstavi

i izčezne, nego da primi tieo ideja. Time stvara djelo, koje je kao duševno osobno, a kao materijalno istinsko, ali ne prividne istinitosti, nego one, koja daje život obliku i svietlost boji.

Oganj čustava daje umjetniku, ako ih želi proizvesti u djelu od vrijednosti. Takovo utjelovljenje duha u materiji jest stvaranje.

Umjetnost ne umire. Njezino je čustvo u nami, a priroda k tomu sudjeluje, pak se za to ne da uništit.

Misao modernog umjetnika mora slobodno letjeti na bistra i uvijek svježa vrela prirode, vječito mlade, vječito liepe, vječito djevičanske. Upravu u prirodi se poradja ideja i dozrieva.

Umjetnik se radja, a ne postaje. Pojav umjetnosti u nama se otkriva i razvija se ako ga imamo; ne da se navrćati. Kad čutimo, da u nama klija ideja umjetnosti, a mi joj posvetimo sve sposobnosti našeg života, onda će ona kao nenadani oganj ogrijeti i razsvietliti našu dušu: snaga toga ognja neodoljiva je, a djelo umjetno, koje se stvara, biti će puno života.

Ono malo poštenih, valjanih umjetnika po svojoj prirodi i dubokom uvjerenju duhovni aristokrati, kojima se gadi prostota, koji ni najmanje ne puštaju, što se protiv njihovoj savjesti i iskrenosti, to malo ne poznaju niti zavisti, niti prezira, nego jedino ljubav, neizmjernu ljubav za umjetnost, za onu veliku prama prirodi, životu, čovjeku, životinji, prama vodi, nebu, ravnici, prama brdima, planinama, kamenju, prama vlatovima bilja, prama cvieću; ne onako površno, nego duboko, jako, a nada sve iskreno. Za idealnost svoga ljubavnoga sna, oni posvećuju sve misli, sve ideje kupe u samo jednu visoku. . . . Oni žive u nadi, da taj neizmjerni ideal dostignu.

Odgovor na knjigu Lava Tolstoja: Što je umjetnost?

Kad sam htio ublažiti roditeljima bol radi umrlag djeteta, naslikah „Bol vjerom okriepljena“; da posveti ljubavni vez dvoje mladih, naslikah „Ljubav na vrelu života“; da se očuti sva sladkost majčine ljubavi naslikah „Plod ljubavi“, „Anđelja života“; kad sam htio kazniti zle majke, tašte, nepodne, postupošne, naslikah njihove pedepse u čistilištu, a kad sam htio kazniti izvor svakog zla, naslikao sam „Taštinu“.

delegata Kramaraš nukaju me, da uzmem rječ u jednom važnom pitanju. On je mnogo govorio o velikosrbskoj ideji, no ja držim, da ta ideja kao ni velikomajčaka nema tolike zamašnosti, kolika joj se pripisuje. Te su ideje nastojanje pojedinih narodnosti oko njihovog kulturnog ujedinjenja, pa zato mora požaliti, što se tako malo govori o velikoaustrijskoj ideji. Prelazi na pitanje trilateralizma i dualizma, koje se u zadnje doba mnogo, ali sa premlom odlučnošću spominje. Del. Kramaraš zauzeo se je u velike za Srbe, dok je na Hrvate, koji pokazuju toliko sklonosti prema Austriji skoro zaboravio.

Glade dualizma i trilateralizma rekao je ministar Burian, da on u Bosni trilateralizma ne može podupirati. A što si u obće gospodin ministar misli, šta je to trilateralizma? Ja držim, da je trilateralizma Bosne već sam po sebi proveden ili da je bar za njega stvorena jaka podloga. Naravno razvoj Bosne i Hercegovine mora gravitirati sa onu strane Save. To doduše sada još nije aktuлно pitanje, pa ga treba pustiti u miru njegovom razvoju, ali vlada treba za to sve pripreme, da ju njegovo ostvarenje ne zatekne nespremu. Zastupnik Trešić iznio je ovdje rezoluciju, kojoj se ja ne mogu priključiti i čudim se, da je on kao Hrvat iznio jedan predlog, koji je prirodno protivnik hrvatskom stanovništvu. (Del. Trešić: Toga u mojoj rezoluciji hemal!) Ali smisao je takav! On obzirom na Bosnu i Hercegovinu mora uzvrditi, da na zemlje sjeverno od Save polaže najveću važnost. Misao trilateralizma imade da se razvije bez trvenja i priepora, bez prisilnog razvoja, ta misao će već sazreti sama od sebe. Medjustranim odstupima skupnog monarhiji i habsburžku kući na temelju sporazumka jedino može doći do rješavanja toga pitanja. Samo se po sebi razumije, sve to ustavnim i mirnim putem.

Predlaže na to rezoluciju, u kojoj se veli: Pozivlje se vlada, da u svrhu nužnog razvoja ustanova i u svrhu određivanja pripadnosti Bosne i Hercegovine nakon saslušanja bosanskog sabora, stavi u stanovitom roku svoje predloge.

Moli delegata Trešića, da se složi s njime u toj rezoluciji, da se cilj, koji se ima njome da poluč, što prije oživotvori.

Taj govor kneza Schwarzenberga, koji se uz grofa Clam Martiniza i kneza Lobkowitza broj među najintimnije prijatelje priestolonasljednika Franje Ferdinanda, izazvao je u delegaciji kao i u svim političkim krugovima, u kojima se glas o njemu pronio, kolosalnu senzaciju, te se drži, da taj govor ima da bude programatična izjava priestolonasljednikovih krugova za provedenje trilateralizma.

U sutrašnjem sjednici govorili su Chiari, Kramaraš, Marckhl, ministar Burian i Šušteršić, koji su se od prilike bavili istim stvarima.

Predavanje o koralju.

Donosimo iz lista „Innsbrucker Nachrichten“ od 25. veljače t. g. br. 46: „Dne 21. t. m. profesor dr. A. Steuer držao je u Innsbrucku predavanje vrhu njegova posjeta koraljske škole u Torre del Greco u Italiji. Prigodom ljetnog putovanja u Napulj predavač je imao prilike da prouči ribanje koralja u Napuljskom zaljevu i da pregleda školu za brušenje koralja u gradiću Torre del Greco, koji se nalazi na podnožju Vezuva. Pomoću nekoliko fotografija razložio je o biologiji koralja, o ribanju i pravljenju svakovrstnih nakita od koralja. U Torre del Greco postoji već od god. 1878. jedna državna škola, u kojoj se pitomci poučavaju u preradivanju koralja, lave, madreperle, i drugih školjka i u

krjeposti duha, a koren neka ima u naravi majki života i neka bude u odnošaju sa nevidljivim životom zemlje i svemira. Gledajte iskrenom istinom izkazati liepe stvari, samo da ta ljepota bude tvorni izražaj dobrote. Tražite u jednostavnosti veličanstveno, u obsežnosti moć i snagu. Ono što iznosi manu, prostotu ili dapače ludi užitak, moralo bi se držati za prostu umjetnost. Rad, ljubav, materinstvo, smrt, neka budu u odnošaju sa životom, a sve pak za utjehu i podignuće duha.

Rekao sam, da umjetnost mora biti kult, ali niesam rekao da to mora postati.

Onaj odabranik, koji očuti dobre i slatke porive umjetnosti, morati će ostaviti roditelje i bogatstva i tako lišen svakog materijalnog posjeda, prikazati se onom zborom umjetnika, koji će po njegovom mišljenju odgovarati idealnom čuvstvu, koga on sam nosi. Ovih će zborova biti u svim krajevima i u njima će se kupiti zajedno umjetnici svake dobe. Ti će ostaviti obitelj i bogatstvo i posvetiti svoj život kultu ljepote i svake krjeposti duha. Tu će biti umjetnosti svake ruke. Svi oni, koji budu trebali umjetničko djelo, bilo obćinstvo ili pojedinac, morati će se obratiti učitelju nadgled-

pravljenju svakovrstnih umjetničkih radnja intarsija, kamenja i t. d. Ribanje koralja u dalmatinskim vodama sada je sasvim zapušteno. Nastojanje zastupnika dra Duličića uspjelo je pribaviti koraljskim ribarim priličnu subvenciju od strane ministarstva trgovine; i ribarsko društvo u Trstu stajalo je ribarim u izgled udieljenje zamašne pripomoći. Određeno je pak, da će se osnovati radionica za brušenje koralja i za čišćenje spuga, i time bi se udario temelj jednoj novoj grani industrije u Austriji. Predavač je pokazao već i nekoliko nacrtu za moderne nakite od koralja, što ih je sastavio tirolski umjetnik profesor Erich Lechlechner. U spomenutoj radionici imalo bi se također podučavati u preradivanju ljupina od školjka. Gospođica M. Khistler, znanstvena pomoćna sila u zoologičnom zavodu našeg sveučilišta, već se tim bavi, da pravi pokušaje, kako bi se školjke jadranskog mora upotrebele u umjetničko obrtne radnje“.

Ovakvo u izvještaju gorespomenutog lista o predavanju gosp. profesora dra Steuera, koji se zbilja, kako nam je poznato, velikom ljubavi i interesom bavi sa pitanjem pridignuća našeg koraljskog obrta.

Moramo pak s naše strane primietiti, da je doista ministarstvo trgovine doznačilo 1200 kruna pripomoći trima starima ribarim iz Zlari-na, koji bi ove godine pošli sa tri ladje na ribanje koralja i povelj sobom nekoliko mlađih ljudi, da ih upute u to ribanje. Ali ta pripomoć nije ništa ni iz daleka dostatna, tako, da li će dvojbeno, da li će ribari ove godine poći na ribanje. Ribari su tražili osim pripomoći, da im ribarsko društvo u Trstu udieli bezkamatni zajam i to svakome od triju ribara, ili bolje za svaku ladju po kruna 2000. To ne samo da nije prečerano, već je zahtjev ribara sasvim umjeren. Treba uzeti u obzir, da ribanje koralja traje 4—5 mjeseci, kroz koje vrijeme oni stoje na moru daleko od kuće; da svaki brod treba barem 6 ljudi, koji se moraju kroz cijelo to vrijeme i hraniti. Uvaži li se pak, još da armiranje broda i nabava potrebitih sprava i orudja stoji oko 700 kruna i da ribari moraju ostaviti koji novčić i kod kuće, da im se obitelj uzmogne makar kukavno prehraniti, svak će doći do zaključka, da se ribari ne mogu dati na posao, da uzkrise već davno zapušteni obrt ribanja koralja, ako im se ne stvori za svaku ladju kapital od bar 2000 kruna. Oni tog kapitala ne imaju, a nitko i ne može tražiti od njih da se uduže i plaćaju kamate, sve i kad bi se našlo lko bi im tu svotu uložio. Oni ipak ne traže da im se svota daruje, nego predjuži u primjerenu sjegurnost. Ribari su stalni, da će donieti kući od 200 do 300 klg. koralja, što da se proda i po 50 kruna kilogram, dovoljno je, da ribari povrate predjuži i medju se podiele nešto koristi.

Ribarsko društvo u Trstu nije se još izjavilo, da li će udieliti ribarim traženi bezkamatni zajam ili ne. Nadati se je ipak, da će ribarsko društvo ili vlada doći ribarim u susret, pošto inače, ako se ove godine ne ide na ribanje koralja, teško će se više ikada ići, te će propasti za naviek ova riedka i liepa grana obrta; a to bi bila velika grehota. Pošto vrijeme već izmiče, i pošto ribari moraju do polovice marca imati novac u rukam, da se uzmogno spraviti za ribanje, koje počima u prvj polovici aprila, to i mi živo podupiremo opravdani zahtjev s naše strane i potrebu ribara da im se dodje u susret bezkamatnim zajmom e da se za uvijek ne uništi naš koraljski obrt, za koji je u zadnje doba nastalo osobito zanimanje u raznim krugovim kod nas i van Dalmacije.

niku zbora, a taj će im prama potrebi dati umjetnike. Od privatnog stana do obćinskih zgrada i javnih svratišta, od pokučiva do žlice, od afreska figurativnog do prostog podanika dekorativnog, od spomenika s kipom do jedinstavnog kapitela, od stakla do gvozdja, sve kovine, svako drvo valjati će pripravljati i urezavati. Za promjenu njihove radnje ljudi će davati zboru potrebito za život i odievanje. Prvi učitelj u zboru jesti će za istim stolom sa zadnjim gojencem. S vremenom nastati će borba svetog natjecanja. To će biti sigurno sredstvo, da umjetnost dade svoj najbolji dio. Umjetnost nije samo sposobnost, da izvadja ljepotu, nego je jedino sposobna, da izvadja bogatstvo u pravom značenju riedči. Veću vriednost, vriednost ljudskog duha ima djelo, koje dolazi iz ruku umjetnika. — Ljubim dobrotu, ljepotu, zdravlje, snagu i radnju, krjeposti i svojstva, koja su čovjeku sa životinjom zajednička. Visina ljudska počimlje gdje prosti ručni posao i materijalna radnja svršava, a počimlje ljubav i umni posao.*

(Nastavit će se).

* Ovdje se Segantini zamišljao nekakve samostane za umjetnike.

Političke vijesti.

Saviz austrijskog parlamenta. Na 8. ovog mjeseca sazvao je predsjednik zastupničke kuće zastupnike na zasjedanje, koje je bilo radi delegacija prekinuto.

Sukob medju delegacijama. Sudeći po shvaćanju koje prevladava u ugarskim političkim krugovima, može se konflikt medju obostranim delegacijama što no je nastao radi razdiobe dobave za upravu mornarice i vojske po industrijalnim poduzećima obih državnih pola, smatrati rješanim. Ugarska vlada označila je svoje stanovište tako, da ostaje pri zahtjevu da ugarska industrija bude pri dobavama za zajednice institucije zastupana prema kvoti, što je i zajednička i austrijska vlada priznala. Tako je taj sukob barem predbežno rješeno.

Novi francuski kabinet. Čini se, da će senatoru Monisu, kojemu je povjeren sastav novoga kabineta, lako poći za rukom povjerenju mu zadaću u kratko doba izvršiti. On je već sve portefeuille popunio, te je novi kabinet ovako sastavljen: Monis, predsjedništvo i unutarnje poslove; Ribot, izvanjske poslove; Cruppi, pravosuđe; Delcasse, mornaricu; Bertheaux, rat; Messimy, kolonije; senator Gaudier, financije; Conyba, nastavu; Dron, trgovinu; Charrauta, poljodjelstvo; Caillot, javne radnje i željeznice; Gotard, poslove; Boncourt, umjetnost. Izuzevi Ribota bio bi novi kabinet sastavljen iz samih pristaja radikale grupe.

Odstup Aehrenthalov. U ugarskim političkim krugovima smatra se gotovom stvari odstupu ministra vanjskih posala grofa Aehrenthala, ali se dodaje da će grof Aehrenthal nakon svoga dopusta povratiti se u ministarstvo te istom na jesen odstupiti. Razine glasine o nasljednicima grofa Aehrenthala smatraju se pukim kombinacijama no valja reći, da su koli markgrof Antun Pallavicini toli grof Berchthold, koji su toliko spominjani kao Aehrenthalovi nasljednici, ugarski velikaši.

Izbori na Rieci. Na Rieci su Hrvati odlučili stupiti u izbornu borbu za riečkog zastupnika u Pešti. Talijani kandidiraju zloglasnog Zanella, a Hrvati dra. Antona Via, mladjega, Hrvata.

Iz bosanskoga sabora. U bosanskom se saboru nastavila proračunska rasprava. Hrvatske stranke obrazlažu tom prigodom svoje državopravne teorije i napadaju na poznatu Siškičevu izjavu o dualizmu. Kritizuju i Statut i proračun. Govorili su još u proračunskoj debati Vancaš, Sunarić, Mutevelić, Kočić i Simić. Konačno je rasprava završena te je proračun prihvaćen sa svim glasovima proti srbskih.

Naši dopisi.

Sinj, 26. veljače.

Naša glazba.

Nije dugo vremena, da je naša obćina uzpostavila glazbu „Sinjska vila“, koja je dugi i dugo drijemala za Tripalova pašovanja i za koju se nije nikad ni čulo da postoji, dok su ipak neki ter neki kao tobože glazbiri, primali redovito mjesečnu nagradu, plaću, podporu itd. iz obćinske blagajne, a ti su naravno bili Tripalovi ulaci, vjernici i pristaveševici.

Sadašnja obćina a na čelu još gospodin načelnik, uzpostavila je glazbu, nabavila je sva nova glazbila i odiela, te otvorila natječaj za mjesto učitelja, koje danas pokriva kapelnik gospodin Hinko Blaha. Bilo je izgleda, da će glazba napredovati, te da će ju novi kapelnik podići do one visine, na kojoj pristoji da ista stoji. Dala su se dva, tri koncerta na obće zadovoljstvo, pa kad je napredak glazbe bio u punom jeku, eto ti trojice-četvorice glazbara smutljivaca demokratskih, da siju razdor i smutnju u druztvu, vriedjajući sve ono, što je pravaško i što pravaški osjeća. Nabavise „srbske koračnice“, „koračnice srbske omladine“ te počehše da se to svira sve u četiri, aprofitrirajući učiteljem glazbe, jer čovjek još neupučen u ovamošnje prilike.

Neprestanim postavljanjem neprilika kapelniku za vrijeme kušnja, neopravdanim tužbama na školske prostorije, na svietlost, presiranjem na slabije kolege, pak baš za to, što nije bilo uprave, pošio im je za rukom, da se ne drže kušnje, da glazba dodje do podpunog razsula i ako je gospodin načelnik obećao, da će se naći uređena dvorana za školu.

Sastavljen je upravo tada i ako kasno glazbeni odbor od najvidljivijih osoba u varošu (odvjetnik dr. Marović, S. Celmčić, obć. viećnik, F. Lovrić, obć. viećnik, J. Stuparić i I. Šiškić, trgovci posjednici i obćinski viećnici), koji odbor viediči položaj glazbe i glazbara, razpustio je glazbu, nakonom, da ju opet uzpostavi, nakon toga što bi odпустиo onu četvoricu demokratskih smutljivaca, koji i onako ne rade to iz vlastitog uvjerenja, već po „befehlu“

demokratskih perjanica Grisogona, Grabovca, Dušanovaca itd.

Razpuštena je glazba, a demokratske perjanice, koje se kriju za onom četvoricom smutljivaca nadri-glazbara, uživaju i nasladom kažu, „da su obteretili-nasamarili obćinu, koja da je onoliko potrošila za glazbila i odiela, a glazbe da nema“. Ali polako, vi junaci mraka i tmine. Glazbeni odbor namjerava ovih dana uzpostaviti glazbu, a govorka se po varošu, da će ipak pozvati i one glazbare, rad kojih je glazba razpuštena. Držimo, da su to krive versije, kao što su krive versije, da bez njih ne može da obstoji glazba, dočim sva četvorica imaju odnose zamjenike.

Kad bi glazbeni odbor primio opet u druztvo one smutljivce, tim bi dao pljusku nama pravaškim glazbarima, koji smo vriedjani od onih ljudi demokrata, koje naša pravaška obćina plaća; bili bi i dalje vriedjani od onih demokratskih perjanica, koji se iziču hvalisanjem, da će prije umrieti nego li zastupnik don Frani Ivaniševiću ikad u susret izaći glazbom; bili bi vriedjani i nazvani bedacima, pak pripiranam fra. Miha Kotoriša i don Iva Lučića u samoj školi, zgradi pravaške obćine, samo za to što smo pravaši, a što smo bedaci, bolje bi bilo, da taj epitet prišiju sebi, ljudji u službi najgorih demagoga i propalica.

Kao glazbiri pravaši — jedne obćine pravaške — molimo, da ugledni glazbeni odbor pri uzpostavi glazbe uvaži sljedeće:

1. Neka ona četvorica smutljivaca, F. G., F. L., N. Š. i I. R. budu izključeni iz druztva, što je moguće, jer su njihovi zamjenici tu.

2. Neka de facto odпуст one glazbare, koji se ne će pokoravati druztvenim pravilima.

3. Neka razjasni glazbarima drugog mišljenja, da im slobodno ostaje ostati u glazbi, pokoravajući se odredbama pravilnika, kapelniku i pripoznavajući da su plaćeni novcem pravaške obćine, po tom u službi iste da moraju biti poslušni i pokorni.

4. Neka preporučiti točan dolazak na kušnje, te neka uređi plaće.

5. Neka glazbeni odbor uzme na znanje, da glazba može obstojeti i sa petnajstorcem, rad česa neka se obrati kapelniku.

Stalni smo, da će glazbeni odbor uvažiti koliko iznesosmo, a za napredak glazbe jamči **Nekoliko glazbara pravaša.**

Knin, 16. veljače.

Danas je pokopan na malom groblju u Vrpolju kod Knina o fra. Miho Bronić, koji u 68 godini umrlog života, u Kninu na 14. t. m. umro. Rodjen u pitomjoi i ravnoj Promini a dobrih roditelja dugogodina. Otac kao i Ante — tako mu bilo krstno ime — želi da obučehaljne franjevačkog reda. Dovoři, po ondašnjem običaju sve škole koje mogao, odlikujući se miroćom, blagom čudi, dobrim srcem, u Zastrogu udje u novoaštvo, dovršiv zadnju godinu gimnazijalne obuke u Sinju, sa deseterocim drugova, prodje na bogoslovne nauke u Šibenik, i te u Makarsku. Zaredjen za svećenika, reče prvu sv. Misu u Makarskoj. Bio je učiteljem novaka za dvi godine u Visovcu, te župničkim pomoćnikom u Promini, pak župnikom u Vrpolju. Za oni burnih dana, kada su na „crnim potocima“ ustaše bio bili protu Turcima* g. 1876—77. Fra Mijo je bio katoličkom puku andjelom tještjeltem. Despotović proglašen generalom u-staških četa, a s njim Petar Mrkonjić (današnji kralj Srbije) zlo su bili političkim kaosom zakuhal tiesto, oplienili su okolna mjesta od Grabova do Petrova. Bježao narod bez razlike i hrišćani i kršćani u kninski kotar. Gladan i žedan bez kuće i tješa dali tužnog života, praznmjesti se po okolnim mjestima, padnušvi na vrat sjediocim obćine vrliečke. Turske pukovnije sajtjeraše ustaše, koji u metehu i pokolju spasise se bijegom na sve strane. Nestade princa Karadjordjevića i Despotovića preko Novoga; mnogi ranjenici bijahu smjesheni u kući Fumišah braće izpod grada, prevremenu bolnicu. — Pokojni A. Bronić dielio je jadmim bjeguncima, sve što je imao, i preporećio ih kršćanskoj braći u Vrpolje, da su gdje jedni, drugi nastanili se. Pojavise se žestoke ospice, uplaka se bolest medju bjeđnicima. Fra Miho leli kriepi im duše, dieli sakramente, neumri ni cigli bez nebeskih utjeha. Bolesť pada, fra Miho zadnji od ospica oboli. Ospice previalo, tifus žestoko nadošao. Bog dade, fra Miho živ ostao; uvijek se radostno sjećajući tih zemana, kada je za ljubav Božiju i braće svoje i na kokcu život stavio.

Zatim je imenovan gradjanom samostana u Sinju, dje je četiri godine stajao i liepu uspomenu u narodu ostavio.

Predje za tim za župnika u Prominu, dje je radost ona bila na vrhuncu, kada je nova obćina proglašena, a trobojni barjak pokojni Don M. Pavlinović blagoslovio. Iz Promine

prešao je za župnika na Miljeve, s' Miljevaca za gvardjana u Karin u Bukovicu. Odtale za župnika u Popovici dje je u sred bukovičkog kršnog ali zapašćenog puka svu ljubeznuju misničku djelatnost razvio. Iz Popovica predje za župnika na Unešić, odakle predje sasvim na počitak i odmor otrag četiri godine u Kninu. Ovdje očuti slabocu na župama izrošena života, u malo dana klonu, te providjen svima utjehama sv. vjere i svoga reda, umri.

Sprovodu su prisustvovala mnoga braća iz okolnih župa i svećenik Don Joša Matković iz druge vlasti i mnogo pobožnog naroda.

S Bogom fra Miho! Bog ti dao nebesko naselje. Harna ti i liepa uspomena ostaje i u srcima onih koje si ljubio i na put svake sreće upućivao.

Iz grada i okolice.

† KANONIK IVAN VIDOVIĆ.

Danas preminuo je u 1/2 ure po podne ovaj plemeniti, umni i značajni Hrvat u 73. godini svog života. Dika crkve i staleža, izgled građanina, uzor otačbenicima, bodrioc i tješioc, učitelj i primjer svake građanske kreposti, ostavlja za sobom mnogobrojne štovatelje, koji su ga iskreno ljubili.

Našoj boli za sada ne možemo dati drugog izraza nego u tužnom pokliku celoga građanstva i svieta koji su ga poznavali: Počivao u miru! Slava uspomeni Njegovoj!

„Narodni List“, glasilo onih od klike, kaže, da neće da odgovara na naše pisanje u poslu zadrskih občinskih izbora, jer da pravaši Zadra sa ljudima „Narodnoga Lista“ složno i sporazumno rade, pa da je „njihovo kooperiranje najpričite dezaonisanje našeg pisanja.“

Polako. Što se tiče dezaonisanja to je za „Narodni List“ i njegove ljude kiselu grozdič, koje bi oni rado zobili, ali će im prije zubi utrnuti, a što se tiče toga za izbore, izborne borbe, izdajstva, uspjeha itd. itd. o tom ćemo se još porazgovoriti, kad bude „Narodni List“ posve slobodan u tom poslu i kad se neće moći sakrivati za međustranački izborom Sve u svoje doba. Tada ćemo otkriti i narodni rad ljudi „Narodnoga Lista“ u Zadru. Grehota je razbiti ga prije nego dađe svoj plod

Pokop princa Karnevala. U sriedu posle podne sav se skoro Šibenik sletio u Mandalinu, da tamo veselo pokopa pustopašnog princa Karnevala, koji je kroz ciele poklade kraljeva. Sva sila kočija i povorka redala se od grada do Mandaline. Fanfara vatrogasaca je također lano otišla. Pred večer se mnoštvo vratilo uz pjevanje i udaranje glazbe u grad.

† **Mate Bujas p. Nike.** Sinoć u 9 sati preminuo je Mate Bujas, u 73. godini života. Čestit, vriedan i maran, njegova je smrt mnoge razalostila. Bio je dobar pravaš i rodoljub. Sprovod je sutra u 9 sati jutrom. Razcviljenoj obitelji naša žalovanja.

Ratno brodovlje. Ratni brod „Karlo VI“, „Blitz“, „Magnet“, „Komet“ i 10 torpiljarka nalaze se u našoj luci. Torpiljarke izvadaju vježbe van luke po danu i jedan dio noći, te se opet povraćaju u luku. Jučer se je izkrcala momčad, da izvadja vježbe na kopnu.

Izvoz drvlija, celuloze i karbita. Parobrod družtva Adrije „Stefanija“ krca drvlje, celulozu i karbit za Afriku i Francezku.

Naš diletantski klub, kako doznajemo, sprema se iza pokladne pauze, da ponovno zabavi naše občinstvo sa kojom liepom predstavom. Dati će jednu na po korizme. Komad je vrlo liep i duhovit te i poučan, a i drugamo je dosad bio simpatično primljen.

Za uspjeh sokolskog plesa mora se na osobiti način zahvaliti g. K. Novaku, družtvenom blagajniku, koji je vodio sve pripreme i najviše brige posvetio nakitu prostorija. Pod njim kao aranžerom plesa i direktorom sale sve je bilo u uzornom redu obavljeno, što naknadno konstatiramo.

Pokrajinske vesti.

Novi spjitski biskup. „Hrvatsko Pravo“ doznaje, da je kandidatom za spjitsku biskupsku stolicu vlč. don Luka Pappafava, župnik dekan u Supetru na Braču. To je jedan od najboljih svećenika hvarske biskupije i svestrano naoobražen.

Udružba trgovaca vinom u Dalmaciji sa sjedištem u Spljetu konstituisala se je u subotu te je predsjednikom izabran g. Ivan Dinko

Illich, podpredsjednikom g. Florio Katalinić, i ravnateljima gg. Nikola Petrić, Nikola Madirazza i Tomo Šinata. Svrha je ovak udružbi, da štiti i promiče trgovinu delmatinskog vina.

„Jug“. Sadržaj 3. broja I. godine „Juga“: Tekst. — Uredništvo: Za hrvatsku knjigu. M. Marjanović: Hrvatsvo i Jugoslovenstvo u kulturi. A Dobrinović: Uzgoj glazbenog ambijenta. Prof. De Gora: Život ledaca. Vladimir Nazor: Dolina Raše u Istri. Niko Bartulović: Naša umjetnička kritika. Jack: Marginalia (Društva i odbori). I. F. Lupis: Amerikanke. (Zlo što nam ga čine naši prijatelji). Književnost. M. M.: Nove hrvatske knjige. (M. Lisičar: Pripovjesti. I. Vojnički: Novela. F. Hrčić: Velika Žrtva). M. R.: Almanah hrvatskih i srpskih pjesnika i pripovjedača 1910. Afara Barić-Lozovina: Mićuna Pavičevića Pjesme. Bibliografija. Dubrovačka okolica. (Na ilustriranom prilogu). Promet stranaca. (Na oglas. prilogu). Touring Club. Naš izlet na rimsku izložbu. Zaštićeni prirodni park na Mijetu. Statistika stranaca. (Stranci u Spljetu 1907—1910). Naši ljudi i naši krajevi. Od uredništva. (30 suradnika: Glasovi štampe o „Jugu“). Silke: Iz dubrovačke okolice (Villa Solitudo na Lapadu: Zaton: Lopud: Cavtat: Prilog. — Biblioteka „Kritika“ (Str. 65—96): Brandes (Konac): Historijska i aktualna kritika. (Stara i nova kritika: Znanstvena metoda: Umjetnost kao dokument: Okolina i doba: Rasa: Tainova oznaka).

Razne vesti.

1000 vjenčanja u jedan dan. U Beču prošle nedjelje vjenčalo se ništa manje ni više nego li ravno 1000 parova. Zaista rekord, koji teško da će u skorajšnjoj budućnosti prestići koji grad monarkije. Sva ta vjenčanja obavljena su u 76 bečkih župnih crkvi.

Američki car. Kako je ogromna novčana moć. J. P. Morgana, o tome govori jedno izvješće, što ga je objelodanio čikaški dnevnik „Inter Ocean“. Prema tome izvješću Morganov je upliv odlučan u četiri tako zvane „nacionalne“ banke, koje zajedno imadu 450,729.468 dolara, nadalje u osam „trust“ kumpanja sa ukupnim imetkom od 436,505.082 dolara. Velika „Equitable Life Ins. Co.“ — gdje je Morgan također gospodar — raspolaze sa 486,108.638 dolara.

U Morganovim su šakama — u pravom smislu rieči — željeznice i neka industrijalna poduzeća sa ukupnim kapitalom od 1,164,349 dolara dok u nekim drugim, kapitalom od 2,336,504.440 dolara. Morgan također imade odlučnu rieč. Uzmemo li u obzir suhe brojke iznosi novčana sila toga jednoga čovjeka 4,874,196.897 to jest blizu pet milijarda dolara. Pomislimo li pako na to, da sve „nacionalne banke“ Sjedinjenih Država zajedno imadu blizu deset milijardi dolara, onda tek možemo pravo prosuditi, kako je ogromna novčana moć, što ju je stekao jedan jedini čovjek, J. P. Morgan.

Ne treba možda misliti, da su sve te hiljade milijuna posvema njegovo vlasništvo, njegov privatni imetak. Ne, nu on tim milijardama gospodari, upravlja — upravo kao što je prije stotinu godina Napoleon komandirao velikom vojskom, u kojoj je pokraj Franceza bilo i Njemaca, Talijana, Poljaka, Hrvata i raznih drugih narodnosti. Njemački knezovi na primjer bili su također vladari, nu ipak su njihove čete bile tek diovi vojske velikoga Korzikanca. Isto tako gospodari danas Morgan novčanim tržištem Sjedinjenih Država.

Proširenje ženskih prava u Švedskoj. Iz Christianije javljaju, da je ovih dana ministarsko vieće zaključilo predložiti Stortingu zakonsku osnovu, po kojoj se proširuje pravo žena da budu namještene u državnim službama. Po tom predlogu će imati žene pravo na sve državne službe, izim vladinih savjetnika, onda u dušobrižničke, vojničke, diplomatske i konzularne urede. Već od 1901. godine imadu žene pravo u nastavne urede.

Naše brzojavke.

Novo Ministarstvo u Francuzkoj.

Pariz, 4. ožujka. — U ponedjeljak će se novo, Monisovo ministarstvo predstaviti komori.

Turska nabavlja topove.

Carigrad, 4. ožujka. — Saznaje se, da će Turska svoje nove topove nabaviti kod njemačke tvornice Krupp.

Urota proti portugalskoj republici.

Lisabon, 4. ožujka. — Iz Rio de Janciro stiže viest, da je među tamošnjim Portugalcima otkrivena urota, koja je bila naparena proti republici u Portugalu.

Vojnički zakoni.

Budimpešta, 4. ožujka. — Ministar rata Schönaič izjavio je da će ovog ljeta podastri predloge za vojne zakone.

Zaključak delegacije.

Budimpešta, 4. ožujka. — Danas ili u ponedjeljak bitiče zaključeno zasjedanje delegacije.

Tomašić u audienciji kod kralja.

Budimpešta, 4. ožujka. — Jučer je kralj primio u audienciju bana dra. Tomašića, koji ga je izvestio o političkom položaju u Hrvatskoj.

Vaše zdravlje

čete održati! Vaše slabosti i boli izčežnuti. Vaš vid, žilci, ojačat će se, vaše spavanje biti zdravo, a sveobče razpoloženje se opet uzpostavlja, ako pravi Fellerov Fluid m. d. M. „ELSAFLUID“ upotriebite. 12 bočica na pokušaj stoje 5 K franko. Proizvadjač je samo ljekarnik: E. V. Feller u Stubici, Elsatrg. 64. (Hrvatska).

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, i izdavatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Prodaje se kuća

u Varošu na 3 poda sa dvorištem i vrtom. U dvorištu ima malena kućica. — Potanje kod uredništva

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano K 5—, a uvezano K 6—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Zahtjevajte cigaretni papir

„JADRAN“

U korist siromašne hrvatske školske djece u Zadru 20% od čiste dobiti

Najfinija vrst — Elegantno opremljen

Skladište na veliko:

Hrvatska knjižarnica V. Göszl - Zadar 8—30

Ako Vi

ne možete jesti, te se čutite bolnestan, to će Vam

lječničko izpitani

Kaiser'ovi

Želudčani

Pfeferminckarameli

sjegurno pomoći. Dobiti ćete dobar tek, želudac se opet uredi i ojači. Radi oživljujućih i okriepiljujućih svojstva, neobhodno po trebiti na putovanjima.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Prodaje:

Carlo Ruggeri, cent. drogerija i Vinko Vucić, drogerija u Šibeniku.

Nikad više!

ne promjenjujem sapun, od kada Bergmanov „Steckenferd Lilienseife“ (zaštiti znak: Konj na palici) od Bergmann-a i drug. u Tešnju na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najuplvisniji od svih medicinalnih sapuna proti kožnoj bolesti (sunčane pjege), kao i za pospješivanje liepe, mekane i nježne kože. Komad droguerijama i trgovinama parfimerije itd.

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEČE, A POZNATIM I :: BEZ POUZEČA DO IZMINUCA UTANAČENOG ROKA IZPLATE. ::

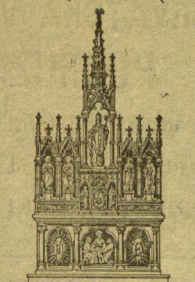
IMADEM VELIKU ZALIHU GOTOVIH CIPELA I RADIONIČNI SVAKOVRSNE OBUČE I OPANAKA. IZRADIJE SE BRZO I TAČNO PO NAJFINIEM I NAJMODERNIEM SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. ČINOVNICIMA, C. KRALLI, VOJNIČTVU, ORUŽNICIMA I FINANCIJAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TAKODJER I NA MJESEČNE OBROKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK

Insam & Prinoth

u Sv. Ulrihu, Gröden (Tirolska).

Utemeljeno godine 1820.

Više puta nagradjeno.

Kiparske radnje iz drveta za crkve Kipovi svetaca, oltari, propovjedanične križni putevi, razpela, jaslice i t. d. Katalog uzoraka s cijenama daje se badava. Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa škrinjom, ne plaća naručitelj. 24-9. 911.

Muški

koji hoće, da očuvaju svoju kosu od peruta, od opadanja i da ne osjede, a žele, da im kosa bolje raste i gušća bude, neka upotriebjiva

STECKENFERD BAY-RU (Znak Steckenferd) od BERGMAN & COMP. Tetschen a. E.

u flašama po K 2— i K 4—. Dobiva se u svim ljekarnama, droguerijama, parfimerijama i brijačnicama.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija Žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Počata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Dogeti ilustrirani oleski. Tvorničke stalne oles.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU

DIONIČKA GLAVNICA 2.000.000 K

PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČICI 180.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE. OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREČKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

Velika tvornica voštanih svieća na paru Vladimir Kulić - Šibenik

Preporuča svoje proizvode p. n. gg. župnicima, crkovinarstvima i bratovštinama.

Nagrađena prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom na rimskoj izložbi poljodjelstva i obrtnih proizvoda.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima. Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -

Velika tvornica tjestenine i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora proizvadjia svake vrsti ovog jestiva od najboljeg marsejskog griza kao i od dobrog i najfinijega pšeničnoga brašna.

Ivrdka Ivan Šupuk i brat Šibenik

Krvati! Pomozite Družbu sv. Ćirila i Metoda!

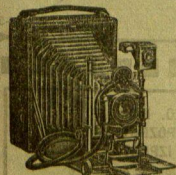
KNJIŽARA I PAPIRNICA

IVANA GRIMANI-A - ŠIBENIK

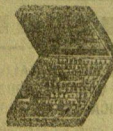
preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor HRVATSKIH, NJEMAČKIH, TALJANSKIH I FRANCUSKIH KNJIGA, ROMANA, SLOVNICA, RIEČNIKA, onda PISAČIH SPRAVA, TRGOVAČKIH KNJIGA, UREDOVNOG PAPIRA, ELEGANTNIH LISTOVA ZA PISMA I RAZGLEDNICA. Prima predplate na sve HRVATSKE I STRANE ČASOPISE uz originalnu cianu sa taćnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalih svakovrstnih TOPLOMJERA, CVIKER-NAOČALA od najbolje vrsti i LEĆA u svim gradacijama.

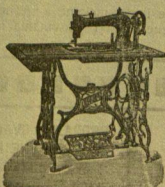
Vanjske narućbe obavlja kretom pošte.

Skladište fotografskih aparata i svih nužgrednih potrebština.

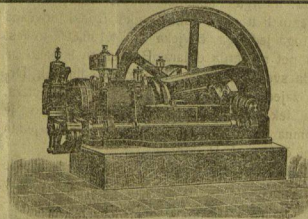
Preuzimlje narućbe svakovrstnih pečata od kaućuka i kovine.

Skladište najboljih i najjetinijih šivaćih strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

- - Draždjanska tvornica motora na plin - -

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Kille, Dresden).

Najbolji namještaji snage kao što: motori na plin (gas), benzina, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjeljske i elektrićne namještaje snage.

Namještaje za mršavi plin (Sauganlage). Najveća specijalna tvornica sreduje Evrope. Zhtjevajte cianik besplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upraviti sve upite:

- - Kuća Gutenberg, EMANUEL KRAUS - -

Trst, via S. Nicolo 2.

Krvatska Tiskara Šibenik - (Dr. Krstej i drug) - Šibenik

Izradjuje sve tiskarske poslove vrlo ukusno, a uz - najumjerenije ciane. -